

चौथे गिरिमित्र संमेलन: ३ जुलै २००५

महाराष्ट्रात साधारणपणे १९५४ साली सुरु झालेल्या गिर्यारोहणाच्या छंदाला आता ५० वर्षे होत आली. १९५३ च्या पहिल्या यशस्वी एव्हरेस्ट मोहिमेनंतरच भारतात गिर्यारोहणाला चालना मिळाली होती व तेव्हाच महाराष्ट्रात या आगळ्या वेगळ्या खेळाचे बीज रोवले गेले. म्हणूनच 'महाराष्ट्रातील गिर्यारोहणाची ५० वर्षे' हे सूत्र चौथ्या संमेलनासाठी मध्यवर्ती संकल्पना म्हणून निवडण्यात आले आणि त्याच्या आयोजनाची जबाबदारी होती मुंबईतील सर्वात जुन्या अशा 'गिरीविहार' या संस्थेकडे. २००५ हे 'कांगचेनजुंगा' या जगातील तिसऱ्या उत्तुंग हिमशिखरावरील यशस्वी चढाईचेसुद्धा सुवर्णमहोत्सवी वर्ष होते. हे औचित्य साधून त्या चढाईचे नेतृत्व करणारे कर्नल श्री. एन. कुमार यांना प्रमुख पाहुणे म्हणून आमंत्रित करण्यात आले होते.

संमेलनाचे प्रमुख वैशिष्ट्य म्हणजे गेल्या ५० वर्षातील गिर्यारोहणातील महत्त्वाच्या घडामोडींचे दृकश्राव्य सादरीकरण. ज्यातून गतकाळातील आठवणींना उजाळा तर मिळालाच शिवाय नव्या मोहिमा, नवीन तंत्र आणि नव्या डोंगरांचे आव्हान समोर असल्याचे दिसले. सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे यामुळे महाराष्ट्रातील गिर्यारोहणाच्या वाटचालीचे प्रथमच दस्तऐवजीकरण झाले. यासाठी सुहास जोशी, रजनीश गोरे, राजेश गाडगीळ, चंद्रशेखर दामले, अमित जोशी, संजय जंगम आदींनी खूप परिश्रम घेतले. यासाठी ऋषिकेश यादव, शशी रानडे व आनंद पाळंदे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

सुवर्ण महोत्सवी वाटचालीच्या निमित्ताने ५० वर्षातील गिर्यारोहण साधनसामुग्रीतील बदल दर्शविणारे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले होते. त्यासाठी सर्व पिढीतील गिर्यारोहकांशी संपर्क साधून साधनसामुग्री मिळविण्यासाठी श्री. अभिजीत बर्मन यांनी खूपच मेहनत घेतली.

संमेलनासाठी प्रथमच महाराष्ट्राबाहेरील पाहुणे आल्यामुळे संमेलनाची ख्याती दिल्लीपर्यंत पोहोचण्यास खूपच मदत झाली. प्रमुख पाहुणे कर्नल कुमार यांनी संमेलनाच्या आयोजनाचे तसेच त्यानिमित्ताने आलेल्या गिर्यारोहकांचे कौतुक केले. शिवाय त्यांनी त्यांच्या कांगचेनजुंगा मोहीमेची सविस्तर माहितीही सांगितली. तसेच यावेळी फिल्मस डिव्हिजनची त्या मोहीमेवरील चित्रफीत दाखविण्यात आली.

यावेळी 'स्पोर्टस क्लाइंबिंग' वर एक परिसंवाद आयोजित करण्यात आला होता. यात सहभाग होता श्री. अभिजीत बर्मन, श्री. वैभव मेहता, श्री. प्रकाश केळशीकर यांचा, तर संचालन केले समीर कर्वे यांनी. परिसंवादात कृत्रिम प्रस्तर भिंतीवरील आरोहण, स्पोर्टस क्लाइंबिंग व गिर्यारोहणाचा आंतरराष्ट्रीय खेळात कसा समावेश होईल या विषयावर चर्चा करण्यात आली.

यावेळी गिरिमित्र संमेलनासाठी सुकाणू समिती तयार करण्यात आली आणि गिरिमित्र सन्मानांची सुरुवात करण्यात आली. खालीलप्रमाणे सन्मान देण्याचे ठरविण्यात आले.

१. गिरिमित्र जीवनगौरव २. गिरिमित्र गिरिभ्रमण ३ गिरिमित्र सामाजिक कार्य ४. गिरिमित्र गिर्यारोहक ५. उत्कृष्ट गिर्यारोहक ६. उत्कृष्ट प्रस्तरारोहक

यावेळी प्रथमच 'गिरिमित्र संदर्भ पुस्तिका' प्रसिद्ध करण्यात आली ज्यात महाराष्ट्रातील गिर्यारोहण संस्थांची माहिती, महत्त्वाच्या वेबसाईटस, महत्त्वाचे फोन नंबर्स वगैरे माहिती समाविष्ट करण्यात आली होती.

'गिरीविहार' तर्फे या संमेलनाची जबाबदारी ज्येष्ठ गिर्यारोहक श्री. महेश देसाई यांचेकडे होती तर त्यांना सर्वतोपरी सहकार्य केले होते श्री. प्रसन्ना जोशी आणि श्री. हृषिकेश यादव यांनी. शिवाय 'वाय झेड' आणि 'चक्रम हायकर्स' या संस्थांच्या सभासदांचेही सहकार्य लाभले. गिर्यारोहणाच्या मूळ संकल्पनेवर आयोजित या संमेलनापासून गिर्यारोहणासंबंधी दस्तऐवजीकरणाची प्रथा सुरु झाली.
